

Leiðandi
vettvangur í tíu ár



Fiskmarkaðir og virðiskeðja

Sveinn Agnarsson

Viðskiptafræðideild, Háskóla Íslands



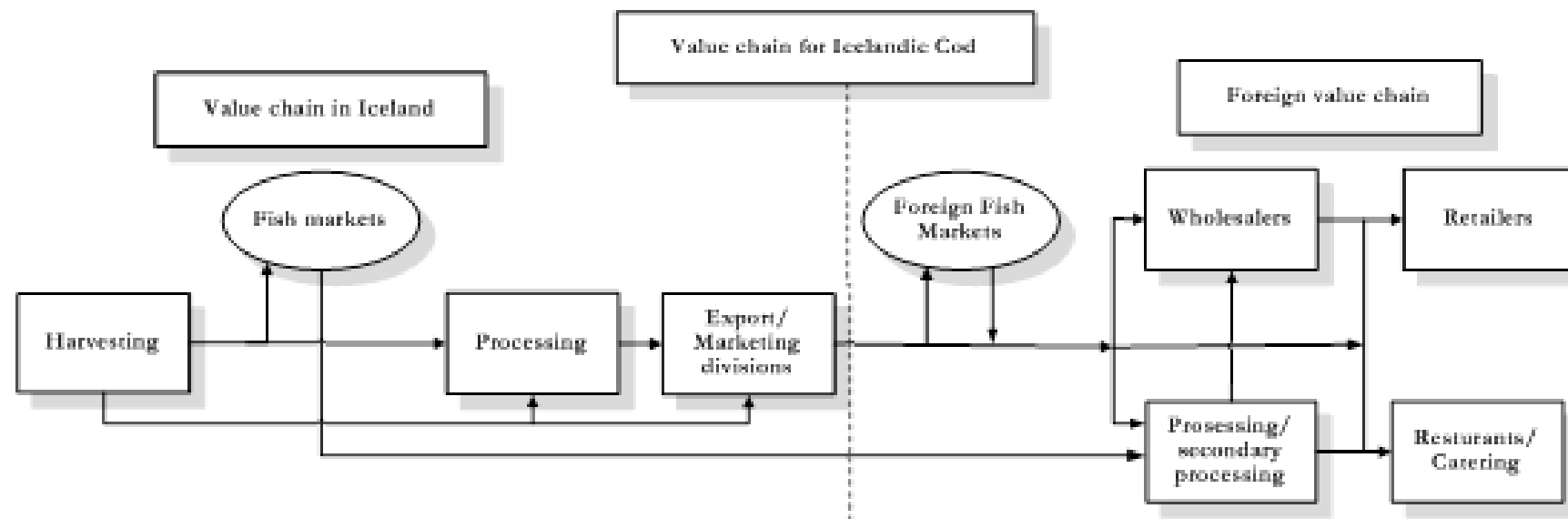
SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN

Fiskmarkaður



Landaður afli:

- Seldur á fiskmarkaði
- Seldur til fiskvinnslu í eigu sama aðila – lóðréttur samruni
- Seldur til fiskvinnslu í eigu annars aðila – fastir samningar





Íslenskir fiskmarkaðir

- Fyrstu fiskmarkaðirnir settir á fót árið 1987
- Reiknistofa fiskmarkaða – hlutafélag í eigu þriggja fiskmarkaða sem er reiknistofa/tölvuþjónusta fyrir íslensku fiskmarkaðinua. Tengir saman 13 fiskmarkaði á 27 stöðum í eitt uppboðsnet. Heldur fiskuppboð og heldur einnig um peningaflæði þeim tengt.
- Hollenskt uppboð með uppboðsklukku sem telur verð niður
- Öll viðskipti eiga sér stað á samtengdum markaði
 - 13 sjálfstæðir fiskmarkaðir – misstórir
 - 1000 bátar og skip
 - Allt að 50 löndunarstaðir
- Einn samtengdur markaður

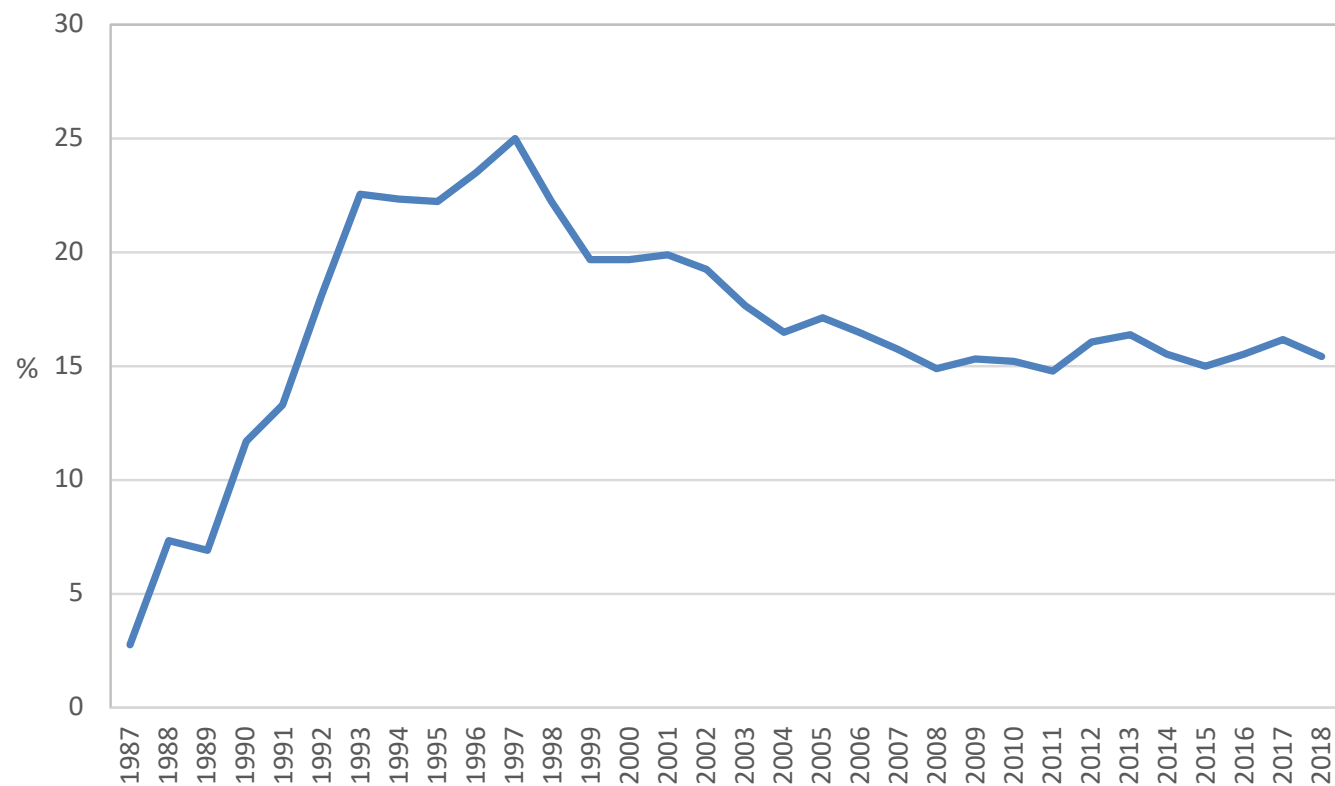


Fiskur seldur á markaði

- Fyrsta heila árið (1988) sem fiskmarkaðir störfuðu voru um 60 þúsund tonn seld á markaði.
- Heildarsala á markaði jókst hratt og var orðin yfir 100 þúsund tonn árið 1993.
- Eitthvað af síld selt á markaði fyrstu árin en annars lítið af uppsjávarfiski. Haldist svo, en töluvert þó selt af makríl undanfarin ár. Mest árið 2016, ríflega 4000 tonn.
- Fyrst og fremst markaður fyrir botnfisk og flatfisk.

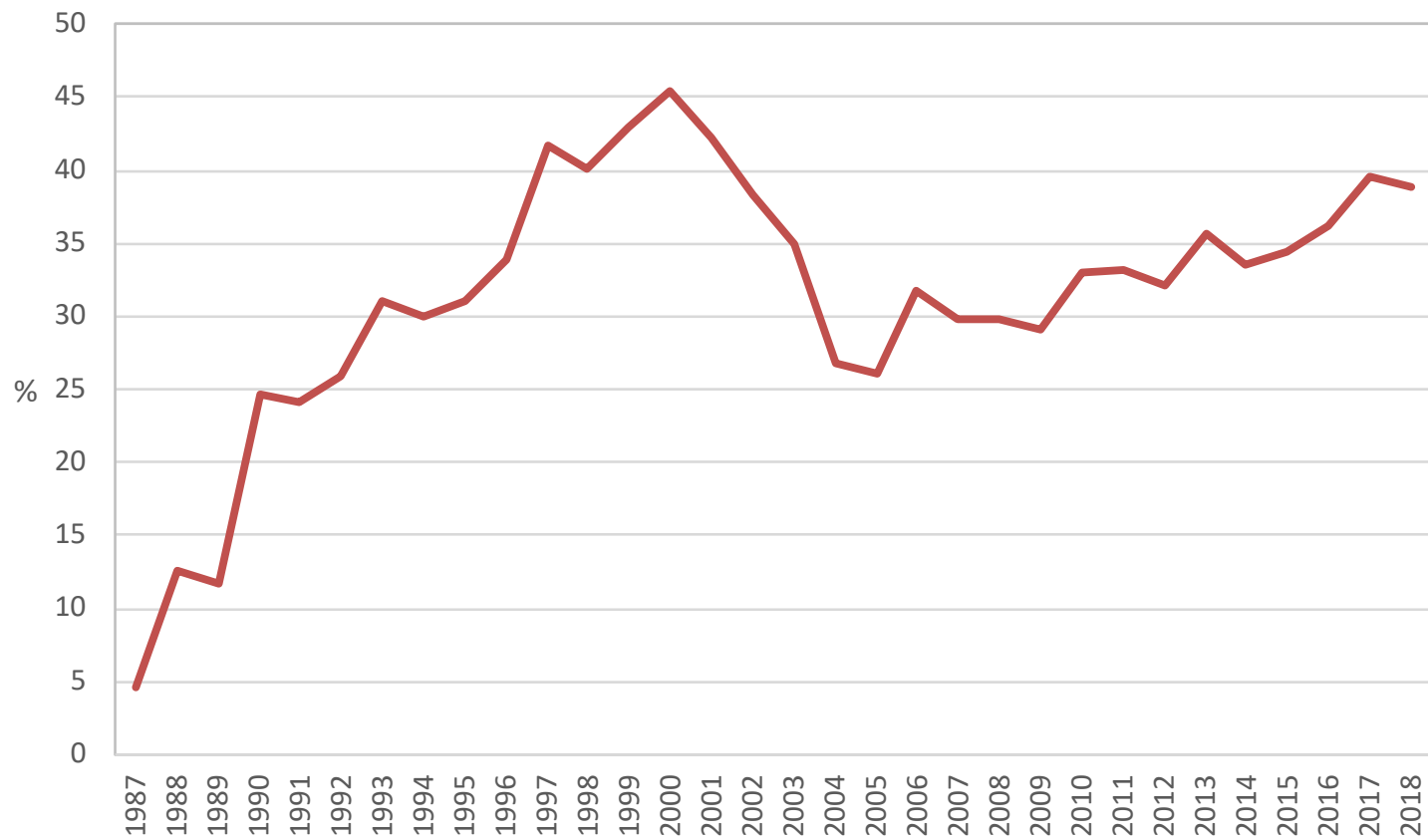


Heildarhlutdeild markaða - þorskur



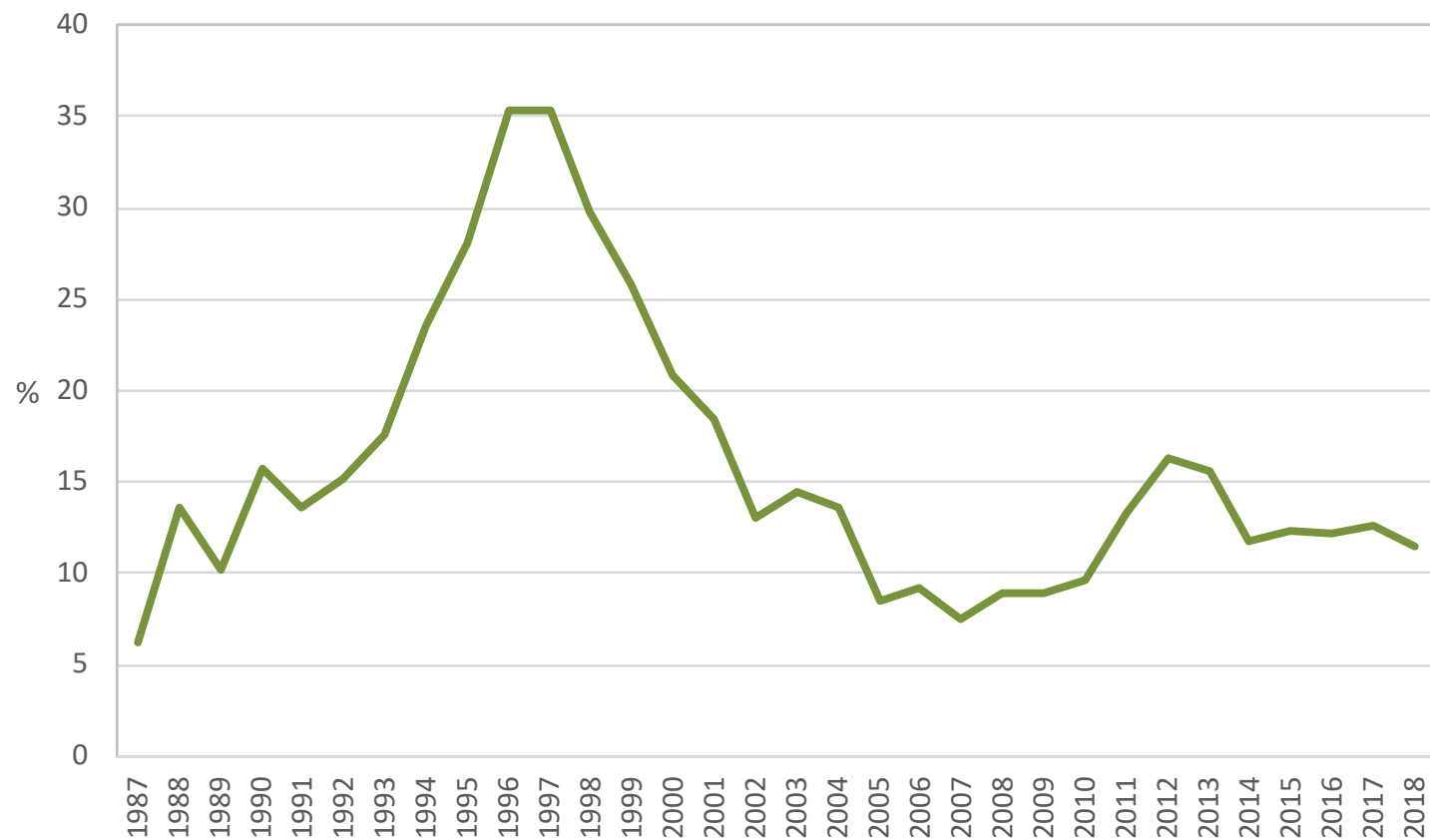


Heildarhlutdeild markaða –ýsa



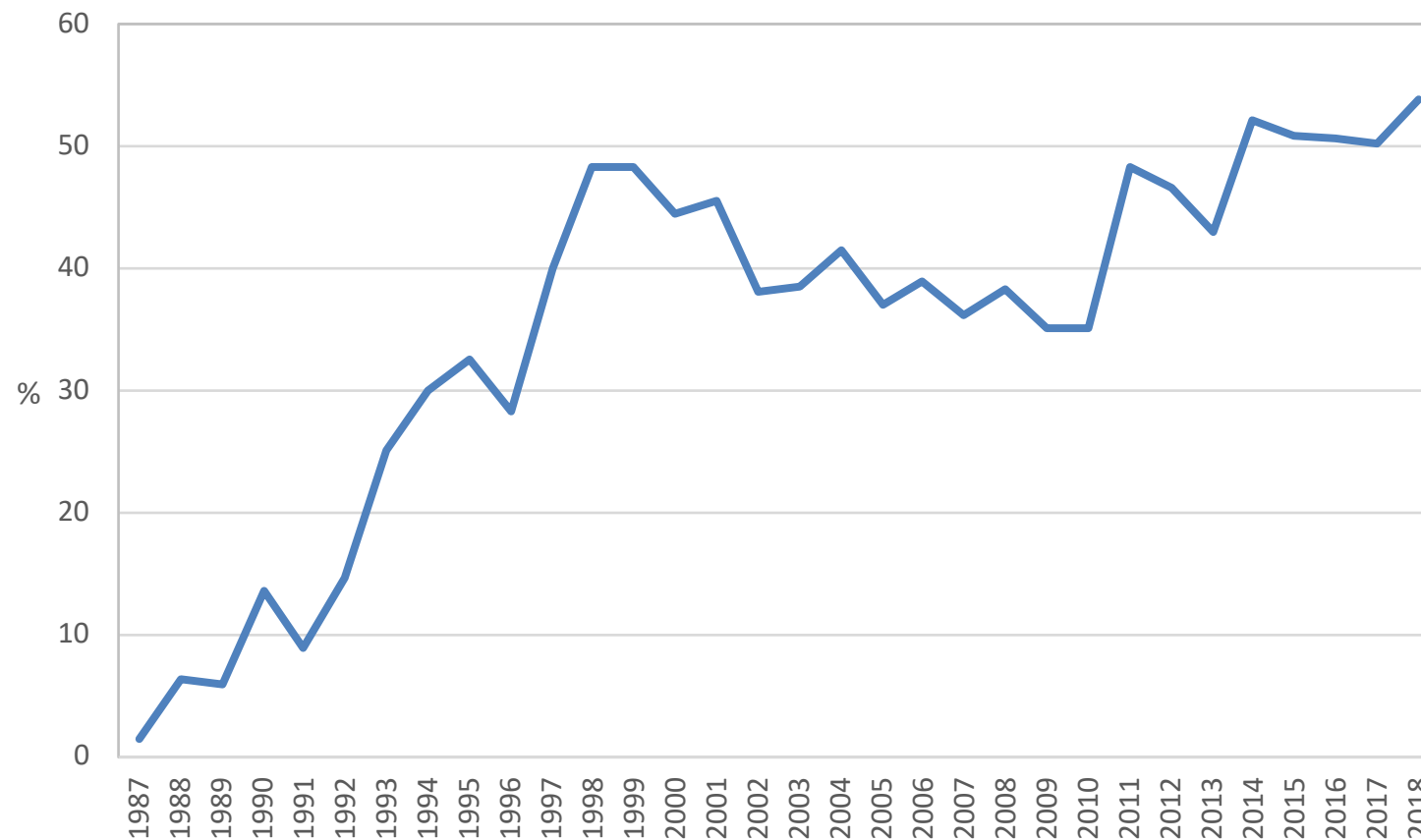


Heildarhlutdeild markaða – ufsi



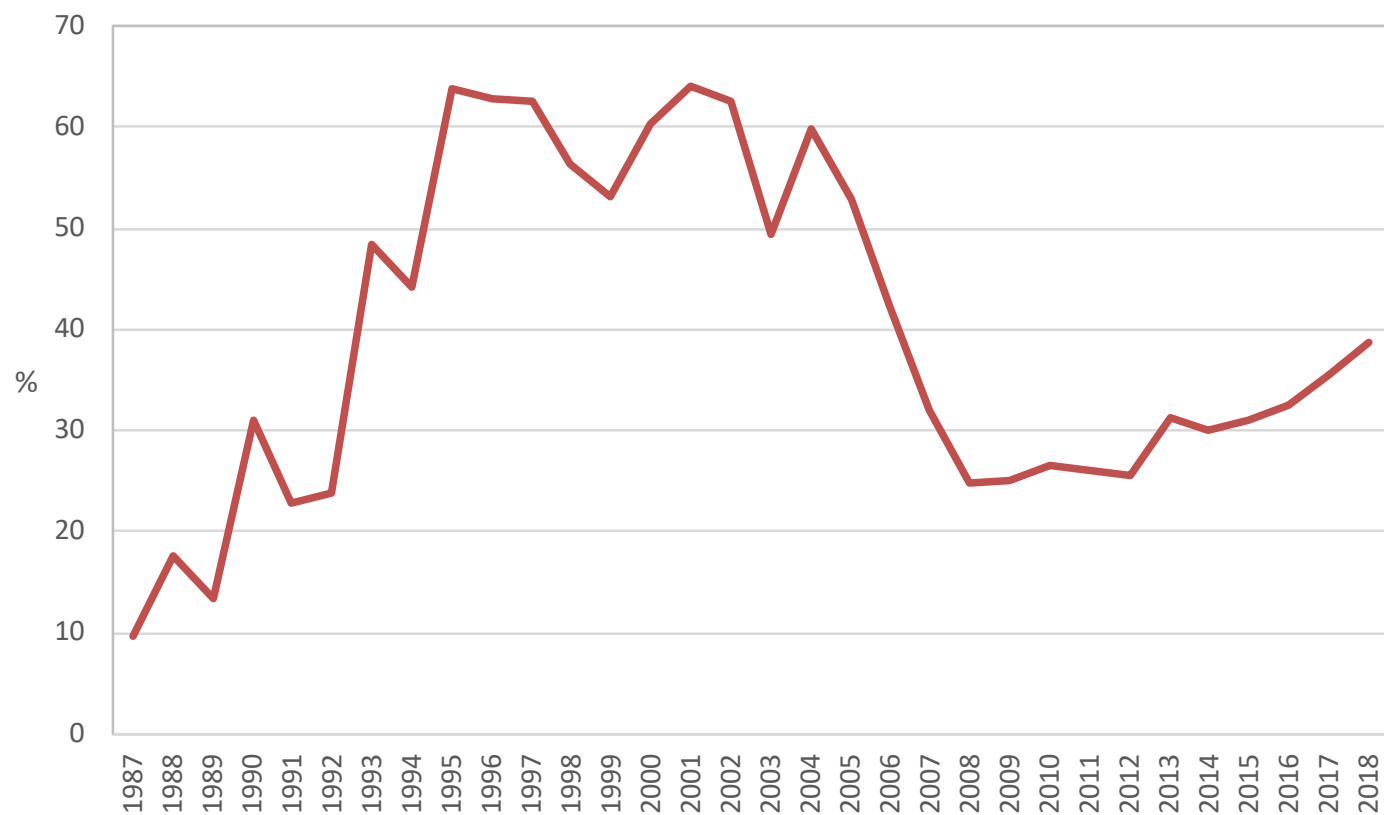


Heildarhlutdeild markaða – steinbítur



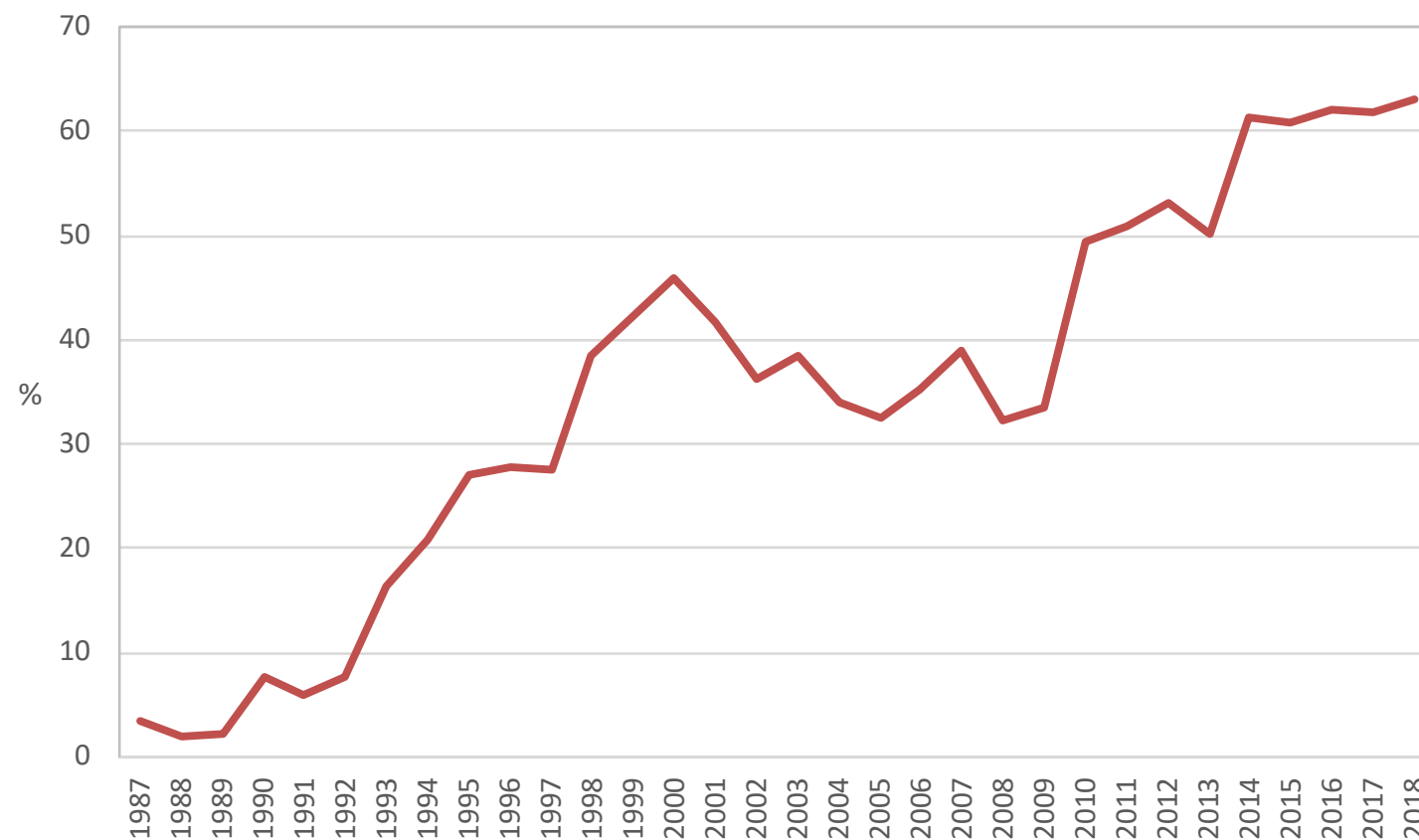


Heildarhlutdeild markaða – langa



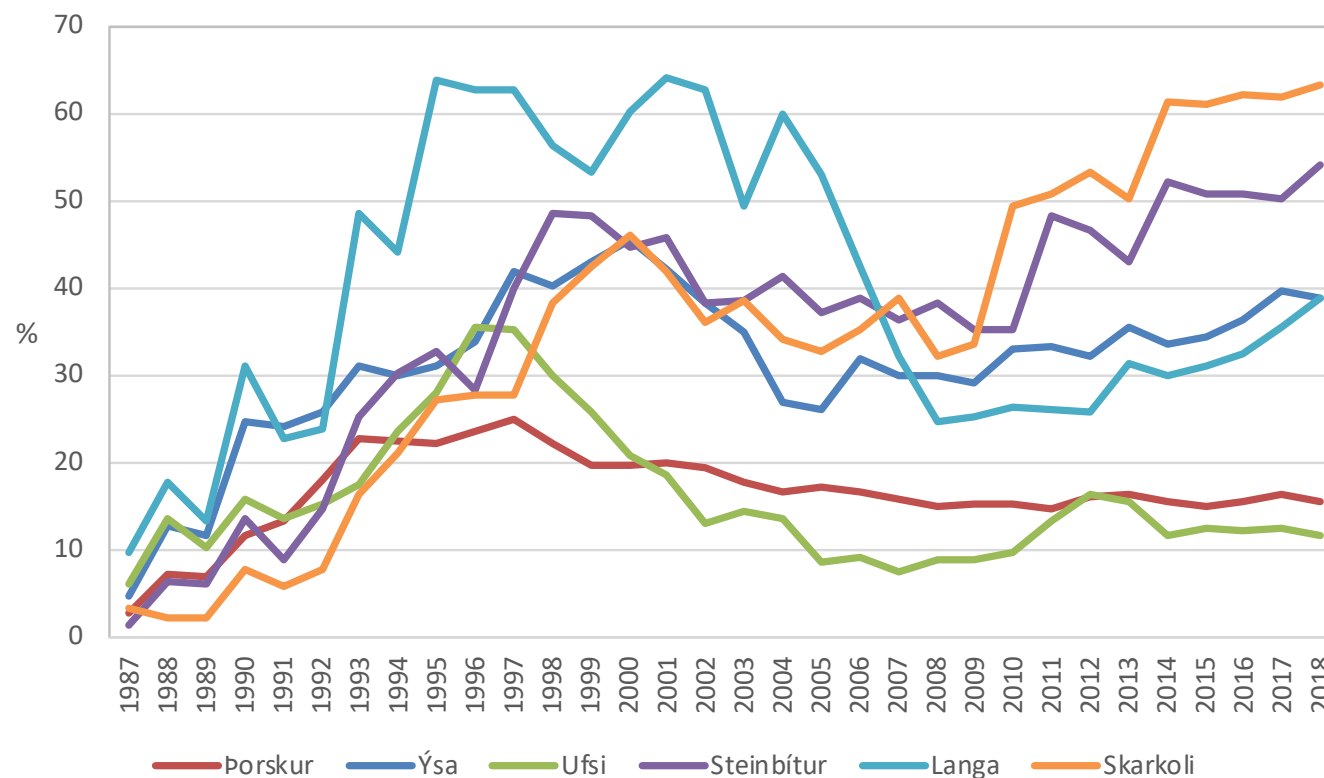


Heildarhlutdeild markaða – skarkoli





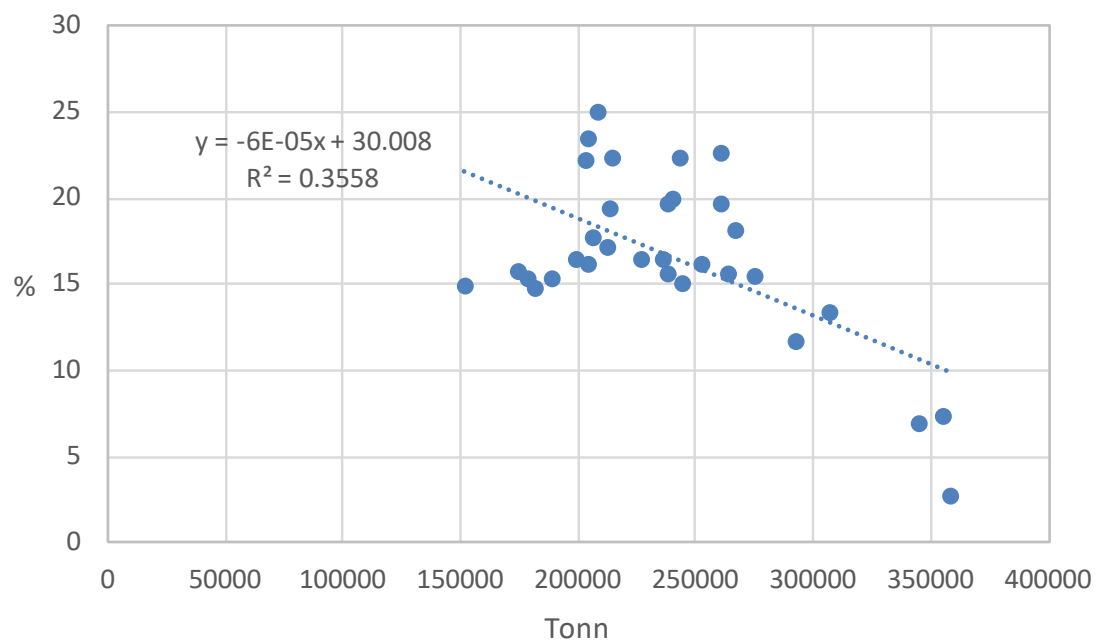
Heildarhlutdeild markaða – þorskur, ýsa, ufsi, steinbítur, langa og skarkoli



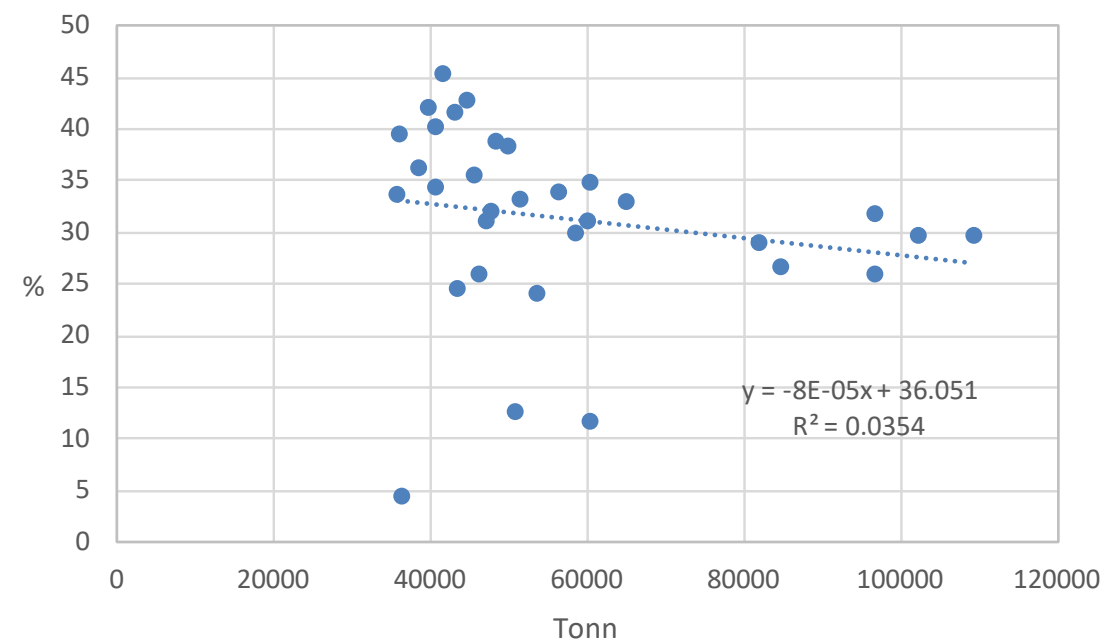


Þróun á hlutdeild markaða – minnkar með aflamagni

Þorskur



Ýsa





Aðilar á markaði

- Árið 2012 voru 270 virkir kaupendur og 1595 virkir seljendur á markaði
- Árið 2018 voru 236 virkir kaupendur og 1214 virkir seljendur á markaði
- Lóðrétt samþættu fyrirtæki hafa orðið fyrirferðarmeiri á mörkuðum, bæði sem kaupendur og seljendur



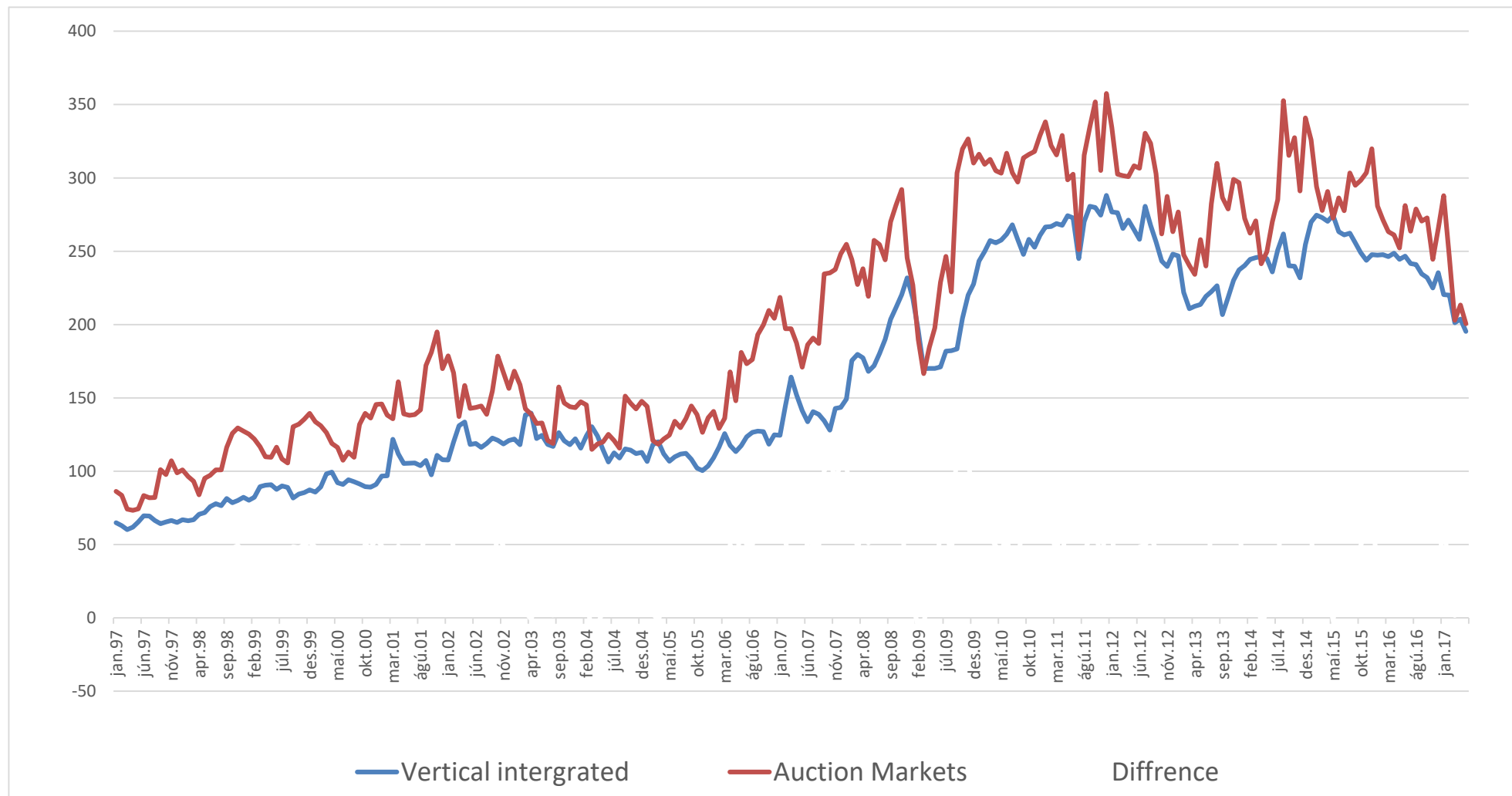
Samþjöppun á fiskmarkaði - þorskur

- Árið 2000 keyptu 170 fyrirtæki þorsk á markaði en þeim hafði fækkað í 56 árið 2012.
- Árið 2000 keyptu 41 fyrirtæki 75% af öllum þorski en árið 2012 voru 16 fyrirtæki á bak við kaup á þessu sama hlutfalli

	2000	2005	2008	2012
Fjöldi kaupenda	171	125	80	56
Kaupendur>75%	41	28	18	16
Kaupendur> 50%	18	11	8	8

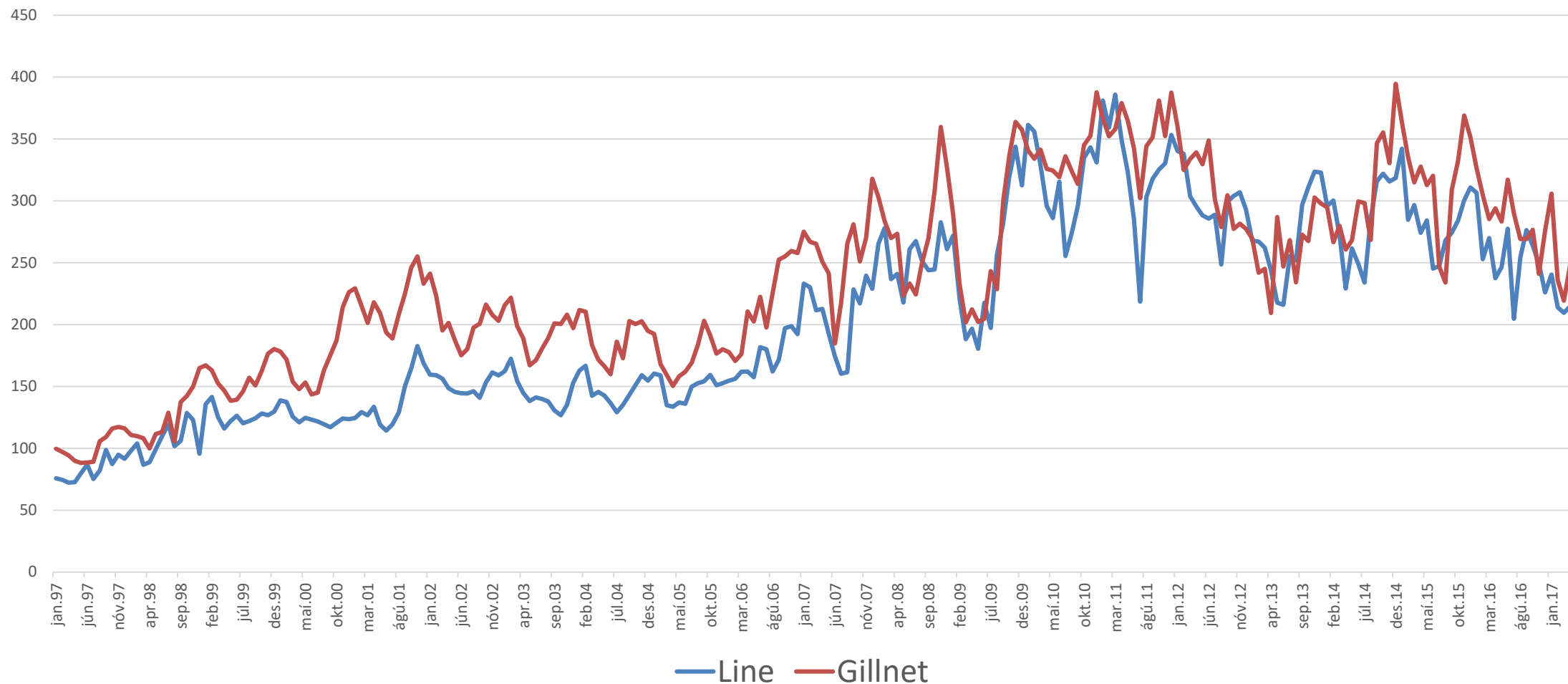


Verð á þorski á fiskmörkuðum og hjá lóðrétt samþættum fyrirtækjum



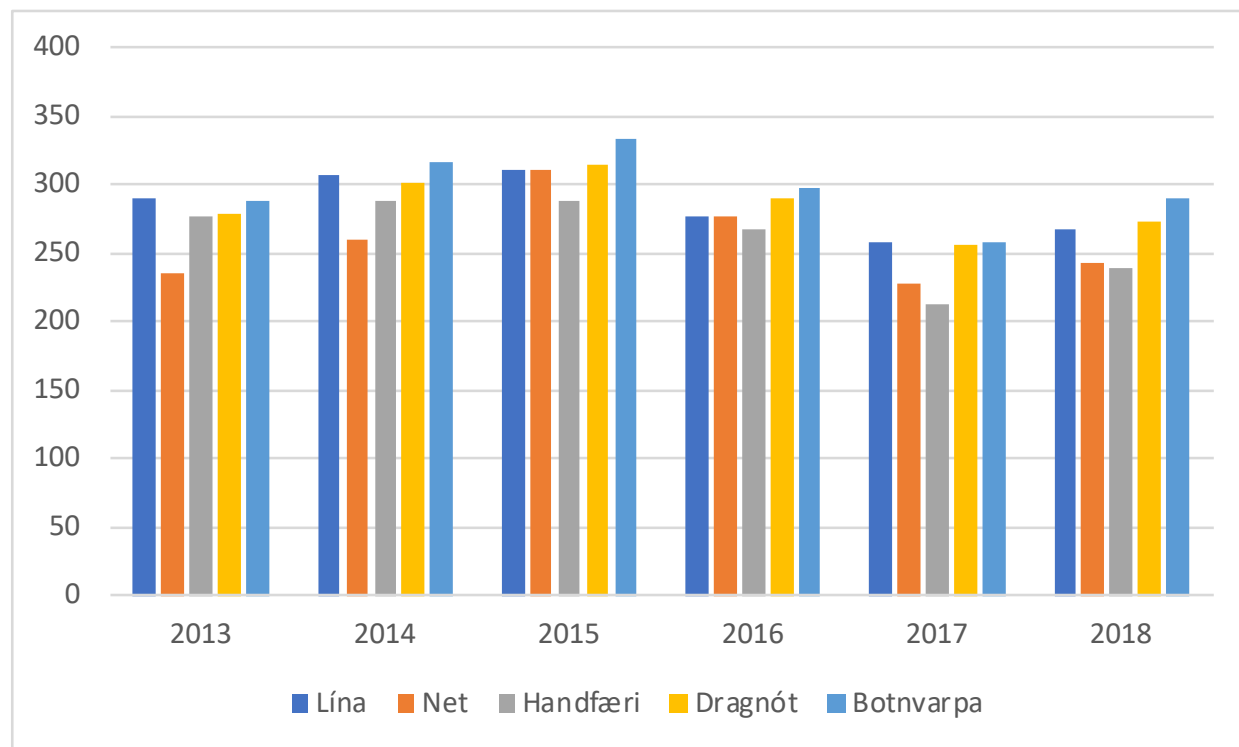


Meðalverð á þorski eftir mánðuum eftir veiðarfærum kr/kg

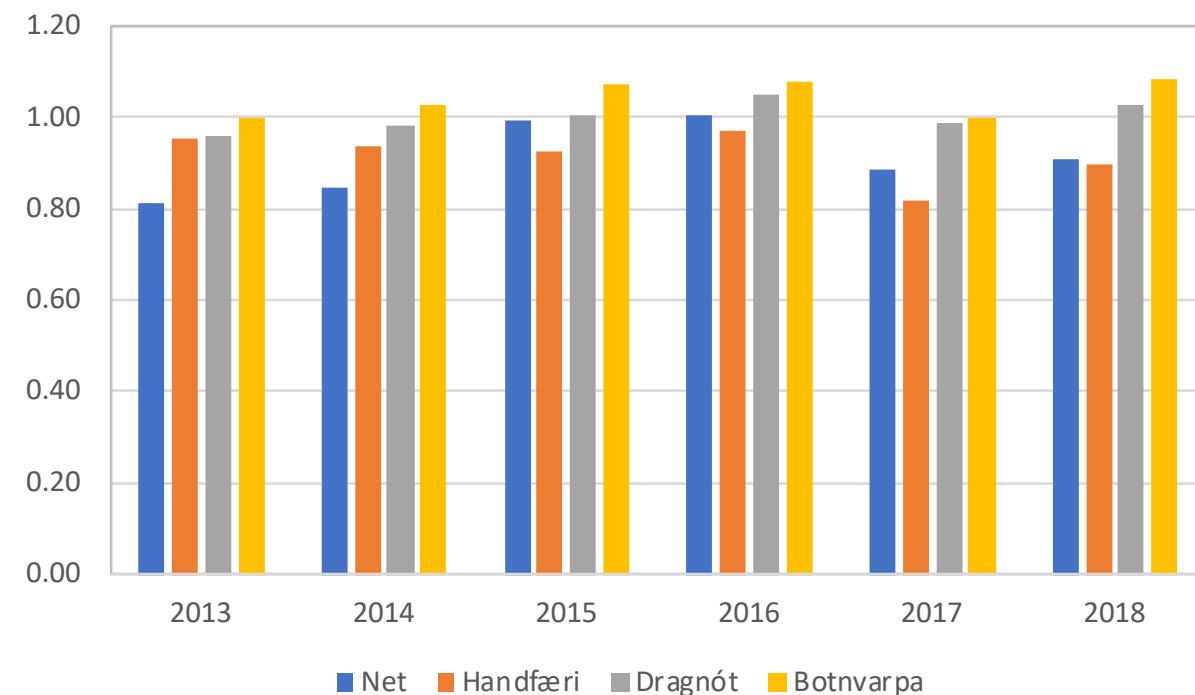




Meðalverð á þorski eftir veiðarfærum kr/kg

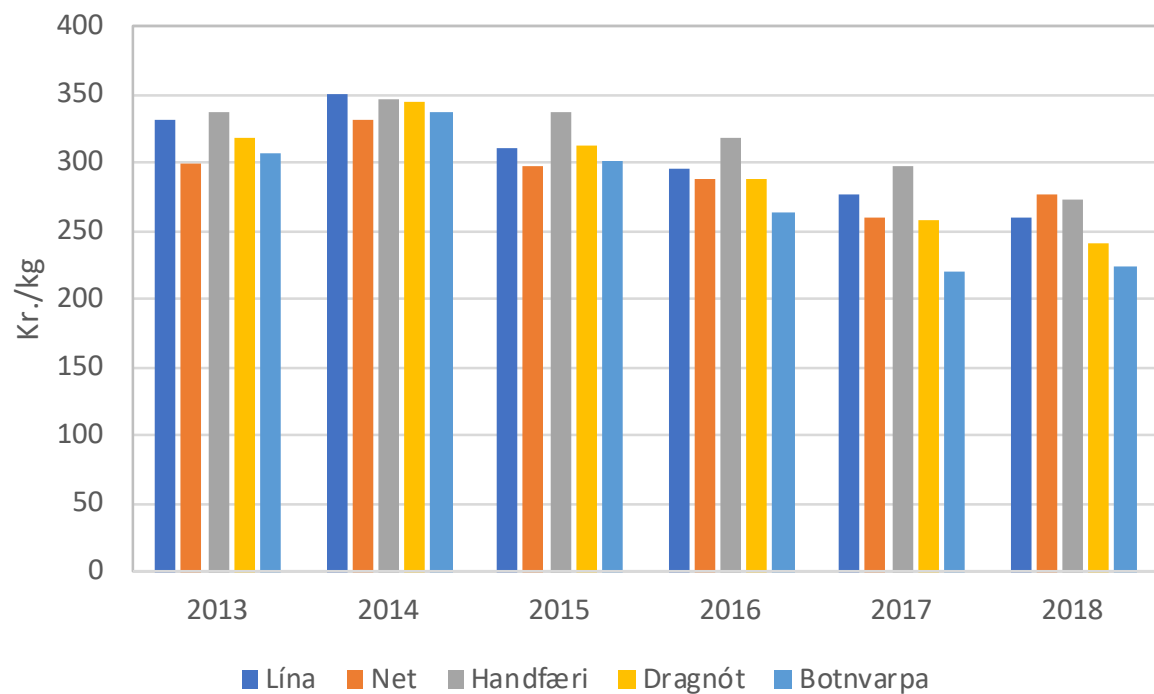


Vísitala

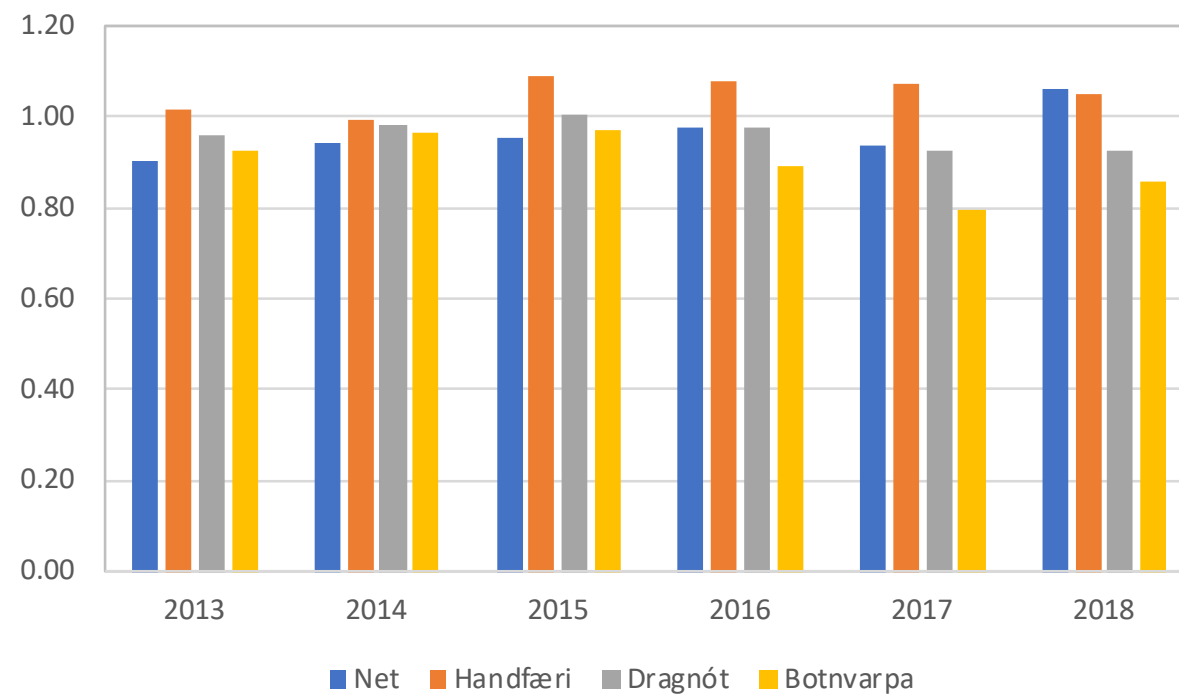




Meðalverð á ýsu eftir veiðarfærum kr/kg

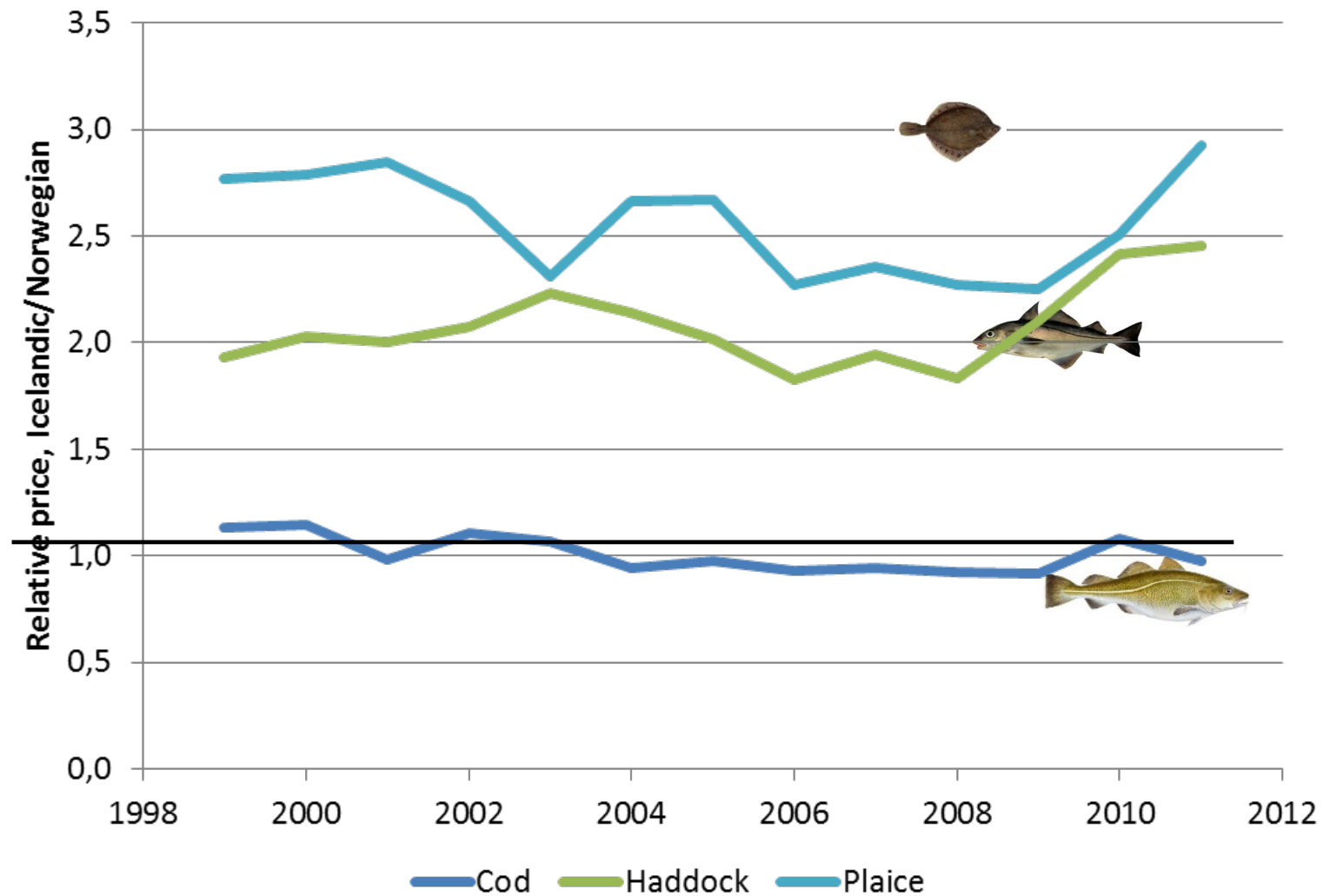


Vísitala





Samanburður á verði á Íslandi og í Noregi á þorsk, ýsu og skarkola





Mikilvægi fiskmarkaða

- ❑ Fiskmarkaðir gegna fjölmörgum mikilvægum hlutverkum í virðis_keðju í íslenskum sjávarútvegi
 - Tryggja stöðugt flæði af hráefni til smærri fyrirtækja og auðvelda þeim að hefja rekstur í fiskvinnslu.
 - Tryggja samkeppni í fiskvinnslu
 - Erlend fyrirtæki eru á þessum markaði
 - Opna möguleika fyrir stór fyrirtæki til að jafna út skammtímasveiflur í afla, t.d. eftir tegundum og stærð
 - Gera útgerðum kleift að losa sig við minni fisk og aukategundir og ýta undir möguleika fyrirtækja til að sérhæfa sig í vinnslu á ákveðnum fisktegundum og fiski af ákveðinni stærð
 - Eykur virði landaðs afla og framleiðslunnar
 - Koma boðum frá endanlegum markaði í útlöndum til útgerða
 - Gangsæ verðmyndun sem tekur mið af því sem er að gerast á erlendum mörkuðum
- ❑ Gera íslenskum fyrirtækjum auðveldara að sérhæfa sig sem er lykilatriði í viðskiptastefnu sjávarútvegsfyrirtækja á Íslandi og gerir þeim mögulegt að sýna meiri sveigjanleika og aðlögunarhæfni



Takk fyrir



HÁSKÓLI ÍSLANDS
VIÐSKIPTAFRÆÐIDEILD



Horizon 2020

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 Research and Innovation programme under Grant Agreement No. 635761.